

Asia: VN/2745/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi opioidiyliaannostusten vastalääkkeistä sekä laiksi lääkelain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1–3 § Lain soveltamisala ja määritelmät

Keski-Suomen hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi opioidiyliaannostusten vastalääkkeistä sekä laiksi lääkelain muuttamisesta. Lakimuutoksen tavoitteena oleva naloksoni nenäsumutteen saavutettavuuden edistäminen henkilöille, joilla on opioidiannostuksen riski sekä heidän läheisilleen on kannatettavaa.

Huumekuolemien ehkäisyyn tähtäävät toimenpiteet ovat tärkeitä. Nuorten huumekuolemat ovat lisääntyneet huolestuttavasti muutaman viimeisen vuoden aikana. Opioidiyliaannostuksesta johtuvat myrkytyskuolemat olisivat ehkäistävissä varhaisella tunnistamisella ja nalaksonin antamisella. Reseptivapaana myytävä naloksoni ei tule tavoittamaan riittävällä laajuudella käyttäjäkuntaa.

Sairaala-apteekin kannalta jakelua toteuttavat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelunantajat ja päihdetyötä tekevät järjestöt ovat osittain uusia asiakkaita, joten sairaala-apteekin tulisi voida helposti varmistua siitä, että jakelija on oikeutettu hankkimaan ko. opioidiyliaannosten vastalääkkeitä.

4–5 § Jakelun maksuttomuus ja nimettömyys

Monella huumeidenkäyttäjille suunnattujen matalan kynnyksen palvelujen toimijoilla on anonyymien palvelujen lisäksi henkilön tunnistamista ja asiakirjamerkintöjä edellyttäviä palveluita. Jos anonymiteetti on jo purettu muun asioinnin osalta ja joka tapauksessa on syntymässä asiakirjamerkintä potilastietoihin, niin on vaikea nähdä, että tällaisessa asetelmassa toteutuneen naloksonijaon kirjaamatta jättäminen olisi potilaan etu. Ehdoton kirjaamisen kieltö tässä lain kohdassa on hämmentävä. Ehdotonta tiedon kirjaamisen kieltoa olisi hyvä pehmentää poikkeustilanteella: henkilöltä varmistetulla suostumuksella tieto toteutuneesta jakelusta voidaan kirjata potilas- tai asiakasasiakirjoihin, jos anonymiteetti on purettu muun asioinnin johdosta, ja tästä muusta asioinnista tehdään joka tapauksessa asiakirjamerkintä. Kuitenkin niin, että myös näissä tilanteissa asiakkaalla on oikeus saada naloksoni nimettömästi ja ilman asiakirjoihin tulevaa merkintää toiveensa mukaisesti.

On hyvä, että lakikohdan muotoilu tuo selvästi esiin, että tämän lain puitteissa tehtävässä jaossa pitää olla asiakkaalla oikeus nimettömään naloksonijakoon. Samalla kuitenkin eri lain kohtien ristiriitaisuuksien välttämiseksi tässä kohdassa pitäisi tuoda kansantajuisen selkeästi esiin myös tilanteen joissa voidaan jakelusta tieto kirjata: eli joko selkeästi avattu viittaus toiseen lakikohtaan tai sitten tämän lain teksti muotoiltuna mahdollistamaan tiedon kirjaamisen asiakkaan suostumukseen perustuen.

5 § Jakeluun liittyvät velvollisuudet

Jakelu ja lääketurvallisuus tulee huomioida. Ohjauksella tulee varmistaa opioidiyliliannostuksen tunnistaminen sekä lääkkeen oikea käyttö. Tämä on varmistettava jakeluun osallistuvilla toimijoilla.

6 § Jakelu osana sosiaali- ja terveydenhuollon palvelunantajan muuta lääkehuoltoa

Jakeluun osallistuvien toimijoiden osaaminen ja resurssit tulee varmistaa.

Kommenttinne lääkelain muutoksista (7§, 62 §, 65 §)

-

Esityksen vaikutukset

Esitys voi lisätä sairaala-apteekkien henkilöstöresurssitarvetta, jos sairaala-apteekeille

tulee velvollisuus yksikkökäynneillä varmistaa lääkkeiden turvallinen ja asianmukainen säilyttäminen sekä velvollisuus ohjeistaa lääkkeiden vastuuhenkilöitä ja jakelijoita sekä velvollisuus osallistua lääkehoitosuunnitelman tekemiseen tai tarkastamiseen. Tämä olisi hyvä määritellä selkeästi. Kaikki syntyvät kustannukset tulisi arvioida lakiluonnoksessa.

Muut esitysluonnokseen liittyvät kommentit

Toiminnan rahoitus vaatii vielä täsmentämistä.

Peränen Nina
Keski-Suomen hyvinvointialue